

-
-
4. Пригара О. Методика аналізу привабливості міжнародних товарних ринків в умовах глобалізації світогосподарських процесів / О.Пригара // Журнал «Міжнародна економічна політика» – Вип. №4. Київ – 2006. – Режим доступу: http://ierjournal.com/journals/4/2006_1_Prygara_ukr.pdf
 5. Дэниэлс Дж., Радеба Ли. Международный бизнес: внешняя среда и деловые операции [Пер. с англ.] / Дж. Дэниэлс, Ли Радеба – 6-е изд. – М.: Дело, 1998. – С. 520 – 522.
 6. Азоев Г.Л. Конкуренция: анализ, стратегия и практика/ Г.Л. Азоев – М.: Центр экономики и маркетинга, 2000. – 208 с.
 7. Пленкина В.В. Маркетинг. Практикум: учебное пособие для вузов / В.В. Пленкина, Т.В. Малютина, В.В. Трайзе, О.В. Ленкова. – Тюмень: ТюмГНГУ, 2008. – 118 с.

Семенчук Т.Б., Побережна Л.В.

ЭТАПЫ ВЫХОДА ПРЕДПРИЯТИЯ НА МЕЖДУНАРОДНЫЕ РЫНКИ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ МИРОВОГО ХОЗЯЙСТВА

Проанализированы методы оценки привлекательности международных рынков в условиях глобализации мировых процессов. Предложены этапы выхода предприятия на международные рынки с целью разработки эффективных рыночных стратегий предприятий.

Ключевые слова: международные рынки, анализ привлекательности, оценка показателей рыночной доступности, этапы выхода, стратегия развития.

Semenchuk T., Pobtre zhna L.

THE STAGES OF EXIT OF ENTERPRISE ARE TO THE INTERNATIONAL MARKETS IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION OF WORLD ECONOMY

The methods of estimation of attractiveness of international markets are analysed in the conditions of globalization of world processes. The stages of exit of enterprise offer to the international markets with the aim of development of effective market strategies of enterprises.

Keywords: international markets, analysis of attractiveness, estimation of indexes of market availability, stages of exit, strategy of development.

УДК 330.15 : 336.22

Тищенко В.М.

ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ВОДНИХ РЕСУРСІВ В УМОВАХ ТРАНЗИТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ

В статті запропоновано концептуальні напрямки вдосконалення механізму платного водокористування в умовах транзитивної економіки на основі запровадження збору на відновлення водних ресурсів.

Ключові слова: водний збір, нормативи збору, водокористування, економічний механізм.

Постановка проблеми. Забезпечення раціонального використання водних ресурсів, їх збереження та відтворення передбачає формування і постійне вдосконалення економічного механізму платного водокористування як одного з найважливіших важелів природоресурсного регулювання.

В Україні економічний механізм водокористування базується на зборах за спеціальне водокористування, які з одного боку, є інструментом, що спонукає водокористувачів до

раціонального витрачання водних ресурсів та запобігання їх забрудненню, а з другого – джерелом фінансових коштів для забезпечення відтворення водних ресурсів та здійснення водоохоронної діяльності. Проте низький рівень нормативів та недостатня їх ефективність є причиною того, що обсяг коштів від збору за водні ресурси складає незначну частину в доходах бюджету, до того ж знижується їх питома вага в системі ресурсних платежів[1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні наукові теорії, що стосуються різних аспектів водокористування, знайшли відображення в працях таких відомих вітчизняних та зарубіжних вчених як О.Ф.Балацький, С.Барулін, Н.Бистрицька, І.Бистряков, А.Бодюк, О.Веклич, С.Генсірук, В.Голян, І.Головинський, В.Данилов-Данильян, О.Думнов, С.Дорогунцов, Н.Закорчевна, Д.Львов, В.Мищенко, Я.Мольчак, М.Паламарчук, Н.Реймерс, В.Сташук, В.Степанов, В.Трегобчук, С.Харічков, М.Хвесик, В.Шевчук, А.Шпагіна, О.Яроцька, А. В. Яцик та інших. Незважаючи на активізацію наукових досліджень у напрямку вдосконалення механізму платного водокористування, багато фундаментальних і прикладних питань цієї складної і багатогранної проблеми залишаються недостатньо вивченими.

Невирішена раніше частина загальної проблеми. В умовах кризового стану водних ресурсів та обмеженого їх фінансування, нарізла необхідність залучення коштів населення, яке споживає значну кількість води, і повинно бути зацікавлене в покращенні стану водних ресурсів. Тим більше, що сьогодні, за переконаннями вчених, здоров'я населення та тривалість його життя безпосередньо залежить від якості води, якою воно користується і яку споживає.

Метою даної статті є розробка пропозицій стосовно вдосконалення діючої системи оподаткування водних ресурсів в умовах транзитивної економіки.

Виклад основного матеріалу. Залучення коштів населення повинно відбуватись шляхом запровадження збору на відновлення водних ресурсів. Ставка збору встановлюється у розмірі 1% від мінімальної заробітної плати, що діє на 1 січня, і залишається незмінною протягом року. Встановлення збору пропорційно до обсягів використаної води для побутових потреб вважаємо непотрібним, оскільки це може призвести до обмеження рівня споживання води персоналом підприємств і організацій та погіршити умови їх праці.

Об'єктом оподаткування збором є фонд заробітної плати штатних працівників спискового складу. Платниками збору є фізичні особи.

Сума збору на відновлення водних ресурсів, що підлягає сплаті за місяць, розраховується за формулою:

$$ВЗ_{\text{м}} = Ч_{\text{со}} \times З_{\text{мін}} \times С_{\text{вз}} : 100\%, \quad (1)$$

де $Ч_{\text{со}}$ - середньооблікова чисельність штатних працівників, чол.;

$З_{\text{мін}}$ - мінімальна заробітна плата, встановлена на 1.01 кожного року, грн.;

$С_{\text{вз}}$ – ставка збору, %.

Річна сума збору визначається за формулою:

$$ВЗ_{\text{рік}} = ВЗ_{\text{м}} \times 12, \quad (2)$$

де $ВЗ_{\text{м}}$ - сума збору за місяць, грн.

Розрахунок середньоспискової чисельності штатних працюючих здійснюється відповідно до Інструкції зі статистики кількості працівників, затвердженої наказом Державного комітету статистики України [2].

Збір на відновлення водних ресурсів сплачується до бюджету щомісячно за місцем знаходження підприємств, їх філій, інших структурних одиниць і підрозділів. Обов'язковість подання розрахунку збору виникає у місяці реєстрації платника цього збору. Особою, відповідальною за нарахування, утримання та сплату (перерахування) до бюджету збору на відновлення водних ресурсів з доходів у вигляді заробітної плати, є працедавець, який

виплачує такі доходи на користь платника збору. Податковий агент, який нараховує (виплачує) оподатковуваний дохід на користь платника податку, утримує збір від суми такого доходу за його рахунок, використовуючи відповідну ставку збору. Збір на відновлення водних ресурсів підлягає перерахуванню до бюджету під час виплати оподаткованого доходу єдиним платіжним документом.

Перевага збору полягає в тому, що його сума в розрахунку на одного штатного працівника протягом року залишається незмінною, оскільки обчислюється виходячи із мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня. Збір легко контролювати, його практично неможливо уникнути. Прив'язка збору до мінімальної заробітної плати робить його стабільним навіть в умовах тіньової економіки та приховування фактично сплаченої заробітної плати. Крім того, для кожного працюючого сума збору в розмірі 1% мінімальної зарплати є достатньо помірним платежем, а в цілому водне господарство може отримати значні кошти для здійснення заходів у водній сфері.

Розрахунок збору подається за встановленою формою (табл.1).

Таблиця 1

Розрахунок збору на відновлення водних ресурсів для підприємства

Показник	Код рядка	Усього
Кількісний склад працівників за базовий податковий (звітний) період	01	
Мінімальна зарплата на 1 січня поточного року	02	
Ставка збору, %	03	
Сума збору на одного штатного працівника	04	
Нараховано збору за податковий період (р.01 x р.04) x 3) (грн.)	05	

На основі статистичних даних про середньооблікову кількість штатних працівників та встановленої мінімальної заробітної плати [3] розраховуємо можливу суму надходжень від збору на відновлення водних ресурсів за період 2006-2013 рр. та порівнюємо її із сумою збору за спеціальне водокористування, використовуючи статистичні дані про середньооблікову кількість штатних працівників та встановлений законодавством розмір мінімальної заробітної плати (табл.2).

Таблиця 2

Розрахунок суми збору на відновлення водних ресурсів у 2001-2013рр.

Роки	Середньооблікова кількість працівників, тис. чол.	Мінімальна зарплата, грн.	Сума водного збору на 1 працівника, грн.	Збір на відновлення водних ресурсів	
				тис.грн.	% від збору за використання води
2006	11 433	350-00	3,50	480 186,0	157,0
2007	11 413	400-00	4,00	547 824,0	114,3
2008	11 390	515-00	5,15	703 902,0	125,2
2009	10 740	605-00	6,05	779 724,0	110,0
2010	10 758	869-00	8,69	1 121 844,2	142,9
2011	10 556	941-00	9,41	1 192 209,4	232,9
2012	10 558	1073-00	10,73	1 359 448,1	237,8
2013	10 468	1147-00	11,47	1 440 925,6	219,4

Як свідчать наведені дані, ставка збору на відновлення водних ресурсів достатньо низька і не може суттєво впливати на рівень доходів працівників підприємств. Одночасно з цим від даного збору бюджет міг би отримати чималу суму коштів, яка, за нашими розрахунками, значно перевищує суму збору за спеціальне водокористування. Так, у 2007 р. від водного збору при ставці збору 4 грн. на 1 штатного працівника до бюджету могло надійти на 14% більше, ніж фактично надійшло від збору за воду; 2008 році – на 25%; 2009 році – на 10%; 2010 році – майже у 1,5 раза, 2011 році – у 2,3 раза більше; 2012 році – вдвічі перевищує суму надходжень від збору за спеціальне водокористування, передбачену на 2012 р.; у 2013 році – у 2,2 рази перевищує суму надходжень від збору за використання води, передбачену в Держбюджеті України на 2013 р.

При встановленні водного збору слід врахувати те, що споживання води на підприємствах різних галузей значно відрізняється. Підприємства, які мають велику кількість працюючих і незначні обсяги водоспоживання, повинні сплачувати значно більшу суму збору, ніж підприємства з невеликою чисельністю, на яких технологією передбачені великі обсяги водоспоживання, тобто основний тягар збору перекладається на підприємства з великою чисельністю працівників, при цьому жодним чином не враховується обсяг спожитої води. Але це нормальне явище, адже підприємства з великими обсягами споживання водних ресурсів сплачують збір за спеціальне водокористування. За умови, що збір на відновлення водних ресурсів буде прямо залежати від обсягу спожитої води, це призведе до подвійного оподаткування. Запропонований нами збір саме і призначений для того, щоб відшкодувати витрати на забезпечення питною водою працівників підприємства, не обмежуючи ніяким чином її споживання.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведені розрахунки надходжень від збору на відновлення водних ресурсів переконують в ефективності запровадження даного платежу, оскільки при незначних сумах збору на 1 працівника до бюджету може надійти достатньо вагома сума коштів, яка може навіть перевищувати суму збору за спеціальне водокористування. Механізм справляння цього платежу достатньо простий і прозорий. Але для того, щоб запровадження даного збору стало суттєвим доповненням економічного механізму водокористування і сприяло покращенню стану водних ресурсів, необхідно забезпечити контроль за цільовим використанням надходжень від збору.

З метою стимулювання раціонального використання водних ресурсів та застосування водозберігаючих технологій на підприємствах, нами пропонується врахувати два підходи до визначення збору на відновлення водних ресурсів:

- встановлення підвищених ставок збору в розмірі 1,5-2% від мінімальної заробітної плати для підприємств, у яких витрати на воду становлять 40% і більше в собівартості продукції;
- встановлення 50% знижки порівняно з фактично діючою ставкою збору на весь наступний рік для підприємств, які протягом поточного року знизили питоме водоспоживання на 30%, і повне скасування збору на рік для підприємств, у яких питоме водоспоживання знизилось на 50%.

Зазначені підходи повинні сприяти раціоналізації водокористування, адже, як свідчить зарубіжний досвід застосування різного роду екологічних платежів, заходи стимулюючого характеру виявляються значно ефективнішими, ніж заходи примусового.

Ефект від запровадження збору буде максимальним за умови створення Водного фонду, куди будуть спрямовані всі фінансові потоки, призначені для забезпечення водного господарства, раціонального використання та охорони водних ресурсів. З часом такі фонди необхідно створити при кожному басейновому управлінні з метою фінансування заходів, спрямованих на відновлення водних ресурсів в межах окремого басейну.

ЛІТЕРАТУРА

1. Національна доповідь про стан техногенної та природної безпеки в Україні у 2012 році – Режим доступу: <http://www.menr.gov.ua/>
2. Інструкція зі статистики кількості працівників [Електронний ресурс]: наказ Державного комітету статистики України від 28.09.2005 р. N 286 / Держкомстат України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Закон України «Про Державний бюджет України на 2013 рік» від 06 грудня 2012р. №5515-VI – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
4. Проект Стратегії національної екологічної політики на період до 2020 року/– <http://www.menr.gov.ua/documents/>
5. Пріоритетні напрями реформування управління та охорони водних ресурсів на період 2006-2015 років – <http://www.scwm.gov.ua/>

Тищенко В.Н.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ ВОДНЫХ РЕСУРСОВ В УСЛОВИЯХ ТРАНЗИТИВНОЙ ЭКОНОМИКИ

В статье предложены концептуальные направления совершенствования механизма платного водопользования в условиях транзитивной экономики на основе внедрения сбора на восстановление водных ресурсов

***Ключевые слова:** водный сбор, нормативы сбора, водопользование, экономический механизм.*

Tyschenko V.

IMPROVEMENT OF TAXATION OF WATER RESOURCES IN THE CONTEXT OF TRANSITIVE ECONOMY

The conceptual directions for improvement of the mechanism of chargeable water usage in the context of transitive economy through the introduction of the fee for the restoration of water resources are proposed in the article.

***Key words:** water levy, levy rates, water usage, economic mechanism.*